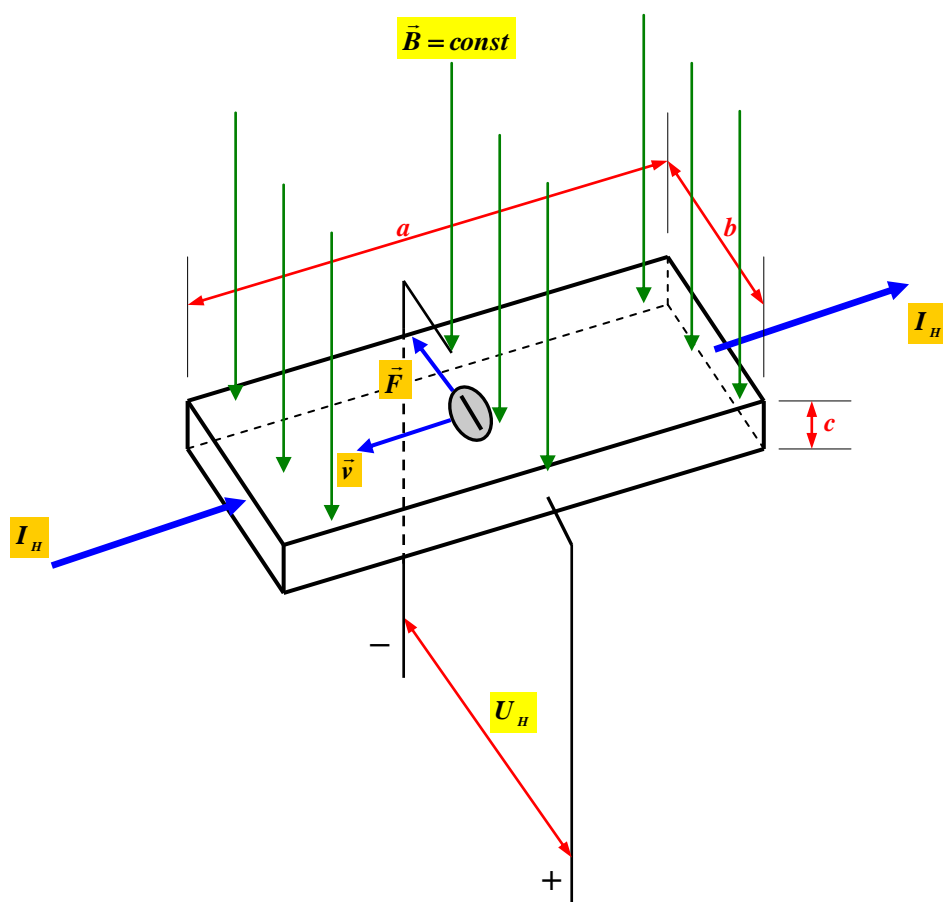

Badanie charakterystyki hallotronu

Ćwiczenie nr 8

Wprowadzenie

Jeżeli w polu magnetycznym zostanie umieszczona płytkę z metalu lub półprzewodnika prostopadle do kierunku linii pola i przez płytkę będzie przepływać prąd stały I , to między krawędziami płytki prostopadłymi do kierunku linii pola i równoległymi do kierunku przepływu prądu pojawi się różnica potencjałów zwana napięciem Halla (U_H). Zjawisko to zostało odkryte przez E.H. Halla w 1879 roku.

Gdzie:

- I_H – natężenie prądu płynącego przez hallotron,
- a, b, c – wymiary płytki (hallotronu),
- v – prędkość ruchu elektronu wzdłuż płytki,
- F – siła Lorentza działająca na elektron,
- U_H – napięcie Halla,
- B – indukcja pola magnetycznego, w którym znajduje się hallotron

Zjawisko to występuje znacznie silniej w półprzewodnikach niż w metalach. Na podstawie napięcia Halla są budowane elementy półprzewodnikowe zwane hallotronami, które są stosowane w pomiarach elektrycznych i w automatyce. Można nimi mierzyć indukcję magnetyczną lub natężenie prądu elektrycznego.

Wartość napięcia Halla jest wprost proporcjonalna do iloczynu natężenia prądu I_H i indukcji magnetycznej B oraz odwrotnie proporcjonalna do szerokości płytki b .

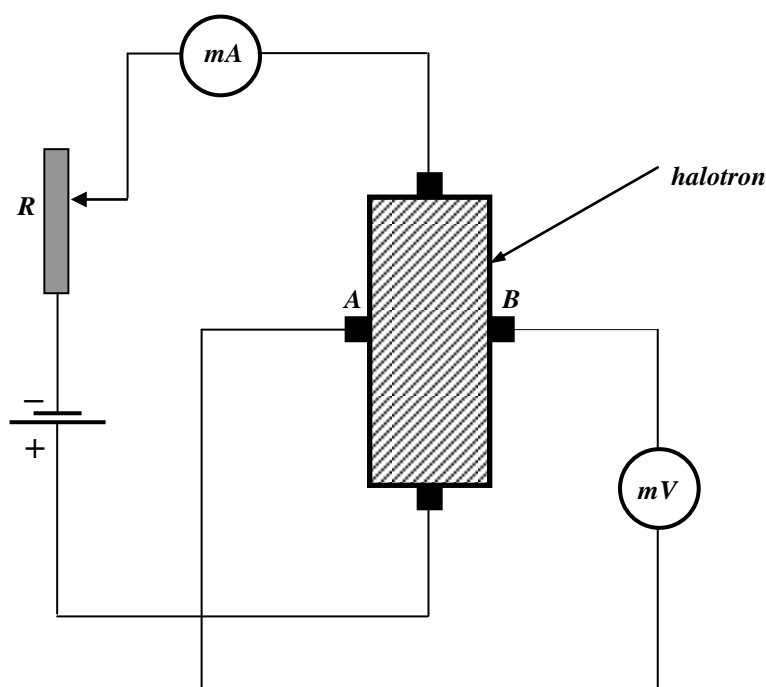
$$U_H \sim \frac{B \cdot I_H}{b}$$

$$U_H = \gamma \cdot I_H \cdot B$$

Współczynnik γ , zwany czułością hallotronu, określony jest przez indywidualne własności przyrządu. Gdy znana jest czułość hallotronu, natężenie prądu płynącego przez hallotron i wartość napięcia Halla, to ostatnie z równań umożliwia pomiar indukcji pola magnetycznego.

Przebieg ćwiczenia

1. Połącz układ zawierający hallotron zgodnie z poniższym schematem.

2. Zbadaj charakterystykę prądowo-napięciową hallotronu. Zmiany natężenia prądu płynącego przez hallotron i mierzonego napięcia Halla, wywoływać przez zmiany oporu zabezpieczającego na oporniku dekadowym. Wstępnie ustawić wartości „10” dla pokręteł odpowiadających mnożnikom „ $\times 10 \text{ k}\Omega$ ” i „ $\times 1 \text{ k}\Omega$ ”. Następnie zmniejszając wartości od „10” do „0” dla mnożnika „ $\times 10 \text{ k}\Omega$ ”, odczytywać wartości natężenia prądu płynącego przez hallotron i powstałego napięcia Halla. Później zmniejszać wartości od „10” do „0” na pokrętle „ $\times 1 \text{ k}\Omega$ ”. Tak jak poprzednio odczytywać wartości natężenia prądu płynącego przez hallotron i powstałego napięcia Halla.

Opracowanie wyników pomiarów

1. Wyprowadź wzór na wartość napięcia Halla.
2. Sporządź wykres zależności $U_H=f(I_H)$.
3. Korzystając z regresji liniowej oblicz wartość współczynnika kierunkowego prostej wykreślonej na wykresie. Współczynnik ten jest miarą wartości iloczynu $\gamma \cdot \mathbf{B}$. Przyjmując, że $\gamma=(500\pm 10) \text{ V}\cdot\text{T}/\text{A}$ oblicz wartość indukcji pola magnetycznego, w którym znajdował się hallotron.

Pojęcia kluczowe

- Wielkości charakteryzujące pole magnetyczne,
- Siła Lorentza,
- Zjawisko Halla.